2024/856

24.4.2024

NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU) 2024/856

ze dne 1. prosince 2023,

kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU, pokud jde o regulační technické normy, které specifikují dohledové šokové scénáře, společné modelovací a parametrické předpoklady a to, co představuje velký pokles

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES ([1]), a zejména na čl. 98 odst. 5a třetí pododstavec uvedené směrnice,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dohledové šokové scénáře specifikoval Basilejský výbor pro bankovní dohled ([2]) a jsou zohledněny v obecných pokynech Evropského orgánu pro bankovnictví k řízení úrokového rizika investičního portfolia ([3]), které platí od 30. června 2019. Je vhodné, aby dohledové šokové scénáře stanovené v tomto nařízení vycházely z uvedené specifikace a metodiky.

(2) Pro účely výpočtu ekonomické hodnoty vlastního kapitálu a čistého úrokového výnosu je nezbytné stanovit společné modelovací a parametrické předpoklady, které by instituce měly používat. Za tímto účelem by se pro výpočet čistého úrokového výnosu měl používat předpoklad konstantní rozvahy v období jednoho roku, zatímco pro výpočet ekonomické hodnoty vlastního kapitálu by se měl používat předpoklad tzv. run-off rozvahy, v níž nejsou pozice, které se stanou splatnými, nahrazovány. Cílem těchto předpokladů je zajistit vhodnou rovnováhu z hlediska přesnosti výpočtu, spolehlivosti odhadů a provozní složitosti.

(3) Aby bylo dosaženo správné rovnováhy mezi zajištěním srovnatelnosti výsledků a poskytnutím flexibility nezbytné vzhledem k dlouhodobému horizontu a k inherentní provozní složitosti, měly by být do výpočtu čistého úrokového výnosu zahrnuty obchodní marže a složky rozpětí, avšak při výpočtu ekonomické hodnoty vlastního kapitálu by instituce měly postupovat v souladu se svým přístupem k internímu řízení a měření úrokových rizik investičního portfolia.

(4) Podle standardů Basilejského výboru pro bankovní dohled by měl každý test odlehlých hodnot nařízený nad rámec testu ekonomické hodnoty vlastního kapitálu používat prahovou hodnotu pro určení bank s odlehlými hodnotami (tzv. „outlier banks“), která bude přinejmenším stejně přísná jako prahová hodnota uplatňovaná na test ekonomické hodnoty vlastního kapitálu (15 % kapitálu tier 1). Tato prahová hodnota by měla *de facto* obezřetně a přiměřeným způsobem odrážet stávající prostředí a tím přispívat k právní jistotě a dosažení harmonizace v celé Unii, rovněž s ohledem na skutečnost, že překročení prahových hodnot ekonomické hodnoty vlastního kapitálu a čistého úrokového výnosu při testech odlehlých hodnot nebude nutně vyžadovat, aby instituce překalibrovaly své vnitřní uspořádání, postupy nebo mechanismy a příslušné modely a přístupy, ani nebude znamenat automatický výkon pravomocí v oblasti dohledu, pokud je řízení úrokového rizika investičního portfolia v rámci dané instituce přiměřené, úměrné jejímu obchodnímu modelu a instituce není takovému riziku nadměrně vystavena.

([1]) Úř. věst. L 176, 27.6.2013, s. 338.
([2]) SRP – proces přezkumu orgány dohledu – SRP31 – „Interest rate risk in the banking book“ („Úroková rizika v bankovním portfoliu“) (link).
([3]) EBA/GL/2018/02 ze dne 18. července 2018 (link).

(5) Pro zajištění harmonizovaných metodik dohledového testu odlehlých hodnot ohledně toho, co představuje velký pokles čistého úrokového výnosu z důvodu náhlé a neočekávané změny v úrokových sazbách, by měla být zavedena referenční prahová hodnota alespoň stejně přísná jako prahová hodnota dohledového testu odlehlých hodnot týkající se ekonomické hodnoty vlastního kapitálu, jakož i specifikace výpočtu čistého úrokového výnosu.

(6) Toto nařízení vychází z návrhů regulačních technických norem, které Komisi předložil Evropský orgán pro bankovnictví.

(7) Evropský orgán pro bankovnictví uskutečnil otevřenou veřejnou konzultaci o návrzích regulačních technických norem, z nichž toto nařízení vychází, analyzoval potenciální související náklady a přínosy a požádal o stanovisko skupinu subjektů působících v bankovnictví zřízenou podle článku 37 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ([4]),

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Dohledové šokové scénáře

1. Šest dohledových šokových scénářů uvedených v čl. 98 odst. 5 druhém pododstavci písm. a) směrnice 2013/36/EU má následující podobu:

a) paralelní šok směrem nahoru, při kterém dochází k paralelnímu posunu výnosové křivky směrem vzhůru se stejným pozitivním úrokovým šokem u všech splatností;

b) paralelní šok směrem dolů, při kterém dochází k paralelnímu posunu výnosové křivky směrem dolů se stejným negativním úrokovým šokem u všech splatností;

c) šok typu „steepener“, při kterém dochází ke stoupajícímu posunu výnosové křivky s negativními úrokovými šoky u kratších splatností a pozitivními úrokovými šoky u delších splatností;

d) šok typu „flattener“, při kterém dochází ke zplošťujícímu posunu výnosové křivky s pozitivními úrokovými šoky u kratších splatností a negativními úrokovými šoky u delších splatností;

e) šok krátkodobých sazeb směrem nahoru, při kterém dochází k větším pozitivním úrokovým šokům u kratších splatností, které konvergují se základní hodnotou u delších splatností;

f) šok krátkodobých sazeb směrem dolů, při kterém dochází k větším negativním úrokovým šokům u kratších splatností, které konvergují se základní hodnotou u delších splatností.

2. Dva dohledové šokové scénáře uvedené v čl. 98 odst. 5 druhém pododstavci písm. b) směrnice 2013/36/EU jsou následující:

a) paralelní šok směrem nahoru, při kterém dochází k paralelnímu posunu výnosové křivky směrem vzhůru se stejnými pozitivními úrokovými šoky u všech splatností;

b) paralelní šok směrem dolů, při kterém dochází k paralelnímu posunu výnosové křivky směrem dolů se stejnými negativními úrokovými šoky u všech splatností.

3. Instituce stanoví dohledové šokové scénáře v odstavcích 1 a 2 na základě úrokových šoků specifických pro dané měny uvedených v části A přílohy nebo, v případě měn, které v ní uvedeny nejsou, na základě úrokových šoků kalibrovaných v souladu s částí B přílohy.

Instituce provádějí kalibraci úrokových šoků v souladu s částí B přílohy nejméně každých pět let.

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovnictví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES (Úř. věst. L 331, 15.12.2010, s. 12).

4. Dohledové šokové scénáře uvedené v odstavcích 1 a 2 se uplatní na expozice institucí úrokovému riziku investičního portfolia denominované samostatně v každé měně, pro kterou má daná instituce relevantní pozice, tj. pokud se účetní hodnota finančních aktiv nebo závazků denominovaných v uvedené měně rovná některé z následujících hodnot:

a) 5 % nebo více z celkových finančních aktiv nebo závazků investičního portfolia;

b) méně než 5 % z celkových finančních aktiv nebo závazků investičního portfolia, pokud je součet finančních aktiv nebo závazků zahrnutých do výpočtu nižší než 90 % celkových finančních aktiv investičního portfolia bez hmotných aktiv nebo jeho závazků.

Článek 2

Určení dohledových šokových scénářů

Pro každou měnu *c* s určenou velikostí paralelních, krátkodobých a dlouhodobých šoků pro „bezrizikovou" úrokovou sazbu se použije následující parametrizace šesti scénářů úrokových šoků:

1) *Paralelní šok pro měnu c*: konstantní paralelní šok směrem nahoru nebo dolů ve všech časových pásmech fixace úrokové sazby:

$$\Delta R_{parallel,c}(t_k) = \pm \overline{R}_{parallel,c}$$

2) *Krátkodobý šok pro měnu* c:

$$\Delta R_{short,c}(t_k) = \pm \overline{R}_{short,c} \bullet e^{\frac{-tk}{4}},$$

kde t_k je střed (v čase) k^{th} časového pásma.

3) *Dlouhodobý šok pro měnu* c:

$$\Delta R_{long,c}(t_k) = \pm \overline{R}_{long,c} \bullet \left(1 - e^{\frac{-tk}{4}}\right)$$

4) *Rotační šoky pro měnu* c:

$$\Delta R_{steepener,c}(t_k) = -0.65 \bullet |\Delta R_{short,c}(t_k)| + 0.9 \bullet |\Delta R_{long,c}(t_k)|;$$

$$\Delta R_{flattener,c}(t_k) = +0.8 \bullet |\Delta R_{short,c}(t_k)| - 0.6 \bullet |\Delta R_{long,c}(t_k)|.$$

Článek 3

Změny ekonomické hodnoty vlastního kapitálu instituce

1. Instituce ve svých výpočtech ekonomické hodnoty vlastního kapitálu zohlední společné modelové a parametrické předpoklady stanovené v odstavcích 2 až 10:

2. Instituce zahrnou do svých výpočtů ekonomické hodnoty vlastního kapitálu:

a) všechny pozice investičního portfolia z nástrojů citlivých na úrokové sazby;

b) malá obchodní portfolia ve smyslu čl. 94 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ([5]), nebude-li úrokové riziko zachyceno v jiném rizikovém ukazateli;

c) automatické a behaviorální opce;

d) penzijní závazky a aktiva penzijního plánu, není-li jejich úrokové riziko zachyceno v jiném ukazateli míry úrokových rizik;

([5]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (Úř. věst. L 176, 27.6.2013, s. 1).

e) peněžní toky z nástrojů citlivých na úrokové sazby, které zahrnují každou splátku jistiny, změnu jistiny a všechny související platby úroků;

f) horní a dolní meze úrokových sazeb specifické pro jednotlivé nástroje.

Pro účely písmene c) instituce přizpůsobí klíčové předpoklady modelování chování nástrojů citlivých na úrokové sazby charakteristikám různých scénářů úrokových sazeb, přičemž zohlední prahové hodnoty proporcionality a významnosti stanovené v čl. 8 odst. 10, čl. 9 odst. 2, čl. 10 odst. 4, čl. 12 odst. 2 a čl. 23 odst. 1 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/857 ([6]).

3. Všechny nástroje CET1 a jiný trvalý kapitál bez vypověditelné lhůty se z výpočtu vyloučí.

4. Instituce s poměrem nevýkonných expozic 2 % nebo vyšším zahrnou nevýkonné expozice mezi nástroje citlivé na obecné úrokové riziko, jejichž modelování by mělo odrážet očekávané peněžní toky a jejich načasování. Nevýkonné expozice by měly být zahrnuty snížené o opravné položky. Pro tyto účely jsou nevýkonné expozice určeny dluhovými cennými papíry, úvěry a zálohami klasifikovanými jako nevýkonné v souladu s čl. 47a odst. 3 nařízení (EU) č. 575/2013, přičemž poměr nevýkonných expozic se vypočítá jako podíl objemu nevýkonných expozic a objemu celkových hrubých dluhových cenných papírů, úvěrů a záloh vypočtený na úrovni instituce.

5. S obchodními maržemi a jinými složkami rozpětí v úrokových platbách, pokud jde o jejich vyčlenění z peněžních toků nebo jejich zahrnutí do peněžních toků, bude nakládáno v souladu s přístupem instituce k internímu řízení a měření úrokových rizik investičního portfolia. Jsou-li vyloučeny obchodní marže a jiné složky rozpětí, instituce:

a) používají transparentní metodiku pro určování bezrizikové sazby při vzniku každého nástroje;

b) používají metodiku, která je uplatňována důsledně u všech obchodních jednotek;

c) zajišťují, aby vyloučení obchodních marží a jiných složek rozpětí z peněžních toků bylo v souladu s tím, jak instituce řídí a zajišťuje úrokové riziko investičního portfolia;

d) oznámí jejich vyloučení příslušnému orgánu.

6. Změna ekonomické hodnoty vlastního kapitálu se vypočítá s předpokladem tzv. run-off konečné rozvahy, kdy stávající pozice dosáhnou splatnosti a nejsou nahrazovány.

7. Pro každou měnu by měla být po šoku použita dolní mez úrokové sazby v závislosti na splatnosti, a to od −150 bazických bodů pro okamžitou splatnost. Tato dolní mez se zvyšuje o 3 bazické body za rok, až dosáhne 0 % v případě splatnosti v délce 50 let a více. Jsou-li sledované úrokové sazby nižší než dolní mez úrokové sazby po šoku, uplatní instituce nižší sledovanou úrokovou sazbu.

8. Při výpočtu celkové změny pro každý scénář úrokových šoků sečtou instituce všechny negativní i pozitivní změny, ke kterým došlo v každé měně. Měny jiné než vykazovací měna se převedou na vykazovací měnu podle spotového měnového kurzu Evropské centrální banky k referenčnímu datu. Pozitivní změny jsou váženy koeficientem 50 % nebo koeficientem 80 % v případě měn mechanismu směnných kurzů – ERM II s formálně dohodnutým fluktuačním pásmem užším než standardní pásmo +/– 15 %. Vážené zisky se vykazují až do výše vyšší z následujících hodnot: a) absolutní hodnoty negativních změn v eurech nebo měnách ERM II a b) výsledku použití koeficientu 50 % na pozitivní změny měn ERM II nebo EUR.

9. Při diskontování bude pro každou měnu použita odpovídající obecná „bezriziková“ výnosová křivka. Tato výnosová křivka nezahrnuje úvěrové rozpětí nebo rozpětí likvidity specifické pro daný nástroj, odvětví nebo subjekt.

([6]) Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/857 ze dne 1. prosince 2023, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU, pokud jde o regulační technické normy upřesňující standardizovanou metodiku a zjednodušenou standardizovanou metodiku pro hodnocení rizik vyplývajících z případných změn v úrokových sazbách, které mají vliv jak na ekonomickou hodnotu vlastního kapitálu, tak na čistý úrokový výnos z investičního portfolia instituce (Úř. věst L, 2024/857, 24.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/857/oj).

10. Při posuzování rizika produktů citlivých na úrokové sazby, které souvisejí s inflací nebo jinými tržními faktory, se použijí obezřetné předpoklady. Tyto předpoklady musí být založeny na současné/poslední zjištěné hodnotě, na prognózách renomovaného ústavu pro ekonomický výzkum nebo na jiných obecně uznávaných tržních postupech a musí být obecně nezávislé na scénáři.

Článek 4

Změny čistého úrokového výnosu instituce

1. Instituce ve svých výpočtech čistého úrokového výnosu zohledňují společné modelovací a parametrické předpoklady stanovené v čl. 3 odst. 2, 3 a 4 a 7 až 10. Kromě toho instituce ve svých výpočtech čistého úrokového výnosu zohledňují společné modelovací a parametrické předpoklady stanovené v odstavcích 2 až 4 tohoto článku.

2. Instituce ve svých výpočtech zohledňují úrokové výnosy a úrokové náklady za období jednoho roku bez ohledu na splatnost a způsob účtování příslušných nástrojů investičního portfolia citlivých na úrokové míry.

3. Instituce do svých výpočtů zahrnou obchodní marže a jiné složky rozpětí.

4. Instituce vypočítají změnu čistého úrokového výnosu za předpokladu konstantní rozvahy, přičemž její celková výše a složení včetně rozvahových a podrozvahových položek jsou zachovány nahrazením nástrojů peněžních toků se splatností nebo změnou úrokových sazeb novými nástroji, které mají srovnatelné vlastnosti, pokud jde o měnu, výši a dobu cenové fixace nástrojů generujících peněžní toky se změnou úrokových sazeb. Marže u těchto nových nástrojů jsou založeny na maržích nedávno nakoupených nebo prodaných produktů s podobnými vlastnostmi. V případě nástrojů se zjistitelnými tržními cenami se použijí nedávná a nikoli historická tržní rozpětí.

Článek 5

Velký pokles

1. Velkým poklesem pro účely čl. 98 odst. 5 druhého pododstavce písm. b) směrnice 2013/36/EU se rozumí pokles jednoletého čistého úrokového výnosu instituce o více než 5 % jejího kapitálu tier 1 z důvodu náhlé a neočekávané změny v úrokových sazbách popsané v kterémkoli z obou dohledových šokových scénářů uvedených v čl. 1 odst. 2.

2. Velký pokles uvedený v odstavci 1 se vypočítá podle tohoto vzorce:

$$\frac{NII_{shock} - NII_{baseline}}{Tier\ 1\ Capital} < -5\ \%$$

Článek 6

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 1. prosince 2023.

Za Komisi
předsedkyně
Ursula VON DER LEYEN

PŘÍLOHA

Část A: Úrokové šoky $\overline{R}_{shocktype,\ c}$

	ARS	AUD	BGN	BRL	CAD	CHF	CNY	CZK	DKK	EUR	GBP
Paralelní	400	300	250	400	200	100	250	200	200	200	250
Krátkodobé	500	450	350	500	300	150	300	250	250	250	300
Dlouhodobé	300	200	150	300	150	100	150	100	150	100	150

	HKD	HUF	IDR	INR	JPY	KRW	MXN	PLN	RON	RUB	MLIS
Paralelní	200	300	400	400	100	300	400	250	350	400	200
Krátkodobé	250	450	500	500	100	400	500	350	500	500	300
Dlouhodobé	100	200	350	300	100	200	300	150	250	300	150

	SSR	SGD	TRY	USD	ZAR
Paralelní	200	150	400	200	400
Krátkodobé	300	200	500	300	500
Dlouhodobé	150	100	300	150	300

ARS	argentinské peso	INR	indická rupie
AUD	australský dolar	JPY	japonský jen
BGN	bulharský lev	KRW	jihokorejský won
BRL	brazilský real	MXN	mexické peso
CAD	kanadský dolar	PLN	polský zlotý
CHF	švýcarský frank	RON	rumunský leu
CNY	čínský jüan	RUB	ruský rubl
CZK	česká koruna	SAR	saúdskoarabský rijál
DKK	dánská koruna	SEK	švédská koruna
EUR	euro	SGD	singapurský dolar
GBP	libra šterlinků	TRY	turecká lira
HKD	hongkongský dolar	USD	americký dolar
HUF	maďarský forint	ZAR	jihoafrický rand
IDR	indonéská rupie		

Část B: Kalibrace úrokových šoků pro měny neuvedené v části A

1) Instituce nejprve vypočtou denní průměrnou úrokovou sazbu tak, že shromáždí časovou řadu denních „bezrizikových“ úrokových sazeb za 16 let, které nezahrnují úvěrové rozpětí nebo rozpětí likvidity specifické pro daný nástroj nebo subjekt, pro každou měnu pro doby splatnosti 3M, 6M, 1Y, 2Y, 5Y, 7Y, 10Y, 15Y a 20Y, a poté vypočtou aritmetický průměr úrokových sazeb pro každou měnu *c* v rámci všech pozorování v časových řadách a pro všechny doby splatnosti. Výsledkem je jedna míra pro každou měnu.

2) Pokud je průměrná úroková sazba vypočtená podle bodu 1 za prvních sedm let vyšší než 700 bazických bodů, použijí se údaje za posledních 10 let, pokud jsou k dispozici. Pokud je průměrná úroková sazba vypočtená podle bodu 1 za prvních sedm let rovna než 700 bazickým bodům nebo nižší, použije se úplná časová řada údajů za 16 let.

3) Paralelní, krátkodobý a dlouhodobý úrokový šok podle jednotlivých měn se odvodí na základě uplatnění příslušného globálního šokového parametru z tabulky 1 na průměrnou úrokovou sazbu vypočtenou podle bodů 1 a 2.

Tabulka 1

Základní globální šokové parametry úrokové sazby

Paralelní	$\overline{\alpha}_{parallel}$	60 %
Krátkodobé	$\overline{\alpha}_{short}$	85 %
Dlouhodobé	$\overline{\alpha}_{long}$	40 %

4) Instituce uplatňují dolní mez ve výši 100 bazických bodů a variabilní horní meze ve výši 500 bazických bodů pro krátkodobý šok, 400 bazických bodů pro paralelní šok a 300 bazických bodů pro dlouhodobý šok.

5) Soubor úrokových šoků podle měny se pak zaokrouhluje na nejbližších 50 bazických bodů.